

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Madrid, 30. apr. s. Na Kantabrijskem
morju je nastal vihar, v katerem se je mo-
ralo mnogo ladij unakrat v zunanjo luko
Bilbao. V bližini Amsterda je vzharno
morje vrglo ribiški čoln s 7 ljudmi ob pe-
dine. Šest ribičev se je rešilo. V bližini
Ondarroa se je potopila ribiška motorna
ladja. Utunili so štirje ribiči.

Razširitev osnovnih zakonov

Kraljevine na ozemlju, priključena s kr. ukazoma z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in z dne 18. maja 1941-XIX št. 452

VIKTOR EMANUEL III.
po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

glede na člen 7. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine,

glede na člen 5. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX št. 452 o ureditvi ozemlja ki so postala sestavni del kraljevine Italije,

glede na člen 3. št. 1 zakona z dne 31. januarja 1926-IV št. 100

po zaslišanju ministrskega sveta.

na predlog Duceja fašizma predsednika vlade in ministra za notranje posle, spoznamo s tajnikom Narodne fašistične stranke ministrom državnim tajnikom in z ministrom za pravosodje,

Smo odločili in odločamo:

Gl. 1. Objavljajo se in dobijo moč na ozemljih priključenih kraljevini s kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in z dne 18. maja 1941-XIX št. 452:

osnovni statut Kraljevine z dne 4. marca 1848;

zakon z dne 24. decembra 1925-IV št. 2263 o področju in posebnih pravicah predsednika vlade, prvega ministra državnega tajnika;

zakon z dne 31. januarja 1926-IV št. 100 o pravicah izvršilne oblasti izdati pravne predpise in poznejše spremembe po zakonih z dne 8. junija 1939-XVII št. 860 in z dne 4. septembra 1940-XVIII št. 1547;

zakon z dne 9. decembra 1928-VII št. 2693 o ustroju in področju velikega fašističnega sveta;

zakon z dne 14. decembra 1929-VIII št. 2099 o spremembah zakona z dne 9. decembra 1928-VII št. 2693 o ustroju in področju velikega fašističnega sveta in predpisi o ustroju Narodne fašistične stranke;

kr. ukaz z dne 19. decembra 1935-XIV št. 2121, pretvorjen v zakon z dne 2. aprila 1936-XIV št. 607, in kr. ukaz z dne 7. januarja 1937-XV št. 5, pretvorjen v zakon z dne 3. aprila 1937-XV št. 592, o spremembah v sestavi velikega fašističnega sveta;

kr. uredba z dne 28. aprila 1938-XVI št. 513, s katero se potrjujejo statut Narodne fašistične stranke in poznejše spremembe po kr. uredbah z dne 21. novembra 1938-XVII št. 2154, 9. julija 1939-XVII št. 1027, 23. januarja 1940-XVIII št. 33 in 17. februarja 1941-XIX št. 69;

kr. uredba z dne 27. junija 1941-XIX št. 600 o področju tajnika Narodne fašistične

stranke kot ministra državnega tajnika;

zakon z dne 17. februarja 1941-XIX št. 65 o spremembah v sestavi narodnega sveta Narodne fašistične stranke;

zakon z dne 19. januarja 1939-XVII št. 129 o ustanovitvi fašistične in korporacijske zbornice;

kr. ukaz z dne 9. maja 1936-XIV št. 754, pretvorjen v zakon z dne 18. maja 1936-XIV št. 867 o proglasitvi popolne in celotne suverenosti kraljevine Italije nad Abesinijo in prevzemu naslova Cesarja Abesinije po Kralju Italije;

zakon z dne 16. aprila 1939-XVII št. 580 o sprejemu albanske krone po Kralju Italije, Cesarju Abesinije;

člen 1. določb o uporabljanju zakonov vobče iz uvoda k 1. knjigi državlanskega zakonika potrjeni s kr. uredbi z dne 12. decembra 1938-XVII št. 1852;

predloženo besedilo zakonodajnih določb o proglasitvi in objavi zakonov in kr. uredbi potrjene s kr. uredbi z dne 24. septembra 1931-IX št. 1256;

kr. uredba z dne 2. septembra 1932-X št. 1293 o odobritvi pravilnika za izvrševanje predložene besedila z dne 24. septembra 1931-IX št. 1256 o proglasitvi in objavi zakonov in kr. uredb;

zakon z dne 5. maja 1939-XVII št. 660 z določbami o prenosu in objavi zakonov in kr. uredb;

zakon z dne 30. januarja 1941-XIX št. 14 o pravni veljavnosti delovne ustave, potrjen po velikem fašističnem svetu z dne 21. aprila 1927-V;

kr. ukaz z dne 24. septembra 1923-I št. 2072, pretvorjen v zakon z dne 24. decembra 1925-IV št. 2264 o predpisih glede rabe državne zastave;

kr. uredba z dne 11. aprila 1929-VII št. 504 o obliki in rabi državnega grba in državnega pečata in poznejše spremembe po kr. uredbi z dne 1. junija 1939-XVII št. 876;

Gl. 2. Ta uredba stopi v veljavo z dnem objave v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno».

Odrejamo, da se ta uredba, opremljena z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredb kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njej ravna in skrbi za njeno izvrševanje.

Dano v Rimu, dne 26. decembra 1941-XX.

Viktor Emanuel

Mussolini — Vidussont — Grandi

repa: nizozemska zgodnja pločata in mlinska zgodnja okrogla;
podzemna koleraba: hofmannova masleno rumena;
vrtni krompir: bintje, böhmov rani in kifelijar;

Plodovke

Paradižnik: danski eksport, lukul, preogati, resista, westlandia, volovsko srce in mezgovec;
paprika: bolgarska sladka;
kumare: delikatesa, kitajska jegulja, senzacija, mamut in ruski grozd;
jedilne buče: podolgovata brez vrž, vegetable marrow, centna buča (orjaska mrežasta).

Čebulnice

Čebula: domača svetlodeča, žitavska rumena, bela pomladanska, avstralska sladka;
česen: zimski in pomladanski;
šalotka: navadna šalotka in luk kozjak; por: slon.

Stročnice

Grah: okroglozrnat, ekspres (prvi sel), saksa, zgodnja zelenika (annonay); okroglozrnat (mozgati) grah: senator onward in telefon (alderman);

vrtni fižol: grmitarji; a) zeleni breznični; saksa, konservna, hričarjev orjak; b) z zelenimi, nekoliko žilastimi stroki; sto za enega; c) breznični voščenci: zlata gora, kralj maslenec, superba; visoki fižol: a) zeleni breznični: weddingen, mojstrovina, imperator, cipri; b) breznični voščenci: zlata krona in kifelijar (kriček); vrtni bob: handdown;

Trajnice

Beluše: brunšva skla slava in snežna glava rabarbara: viktorika.

Občinski podporni odbor

Ljubljana, 1. maja.

Dne 23. aprila se je sestel ljubljanski občinski podporni odbor. Seje so se udeležili vsi člani odbora. Razpravljali so o važnih problemih, ki so bili na dnevnem redu. Med drugim je odbor razpravljal o ustanovitvi posebnega urada v Franciškanski ulici, ki bo sprejemal prošnje za podporo in delil bone vsem revežem, ki stanujejo na področju okrajnega urada, o podpori, ki jo že dele razne krajevne ustanove v materijalnem in moralnem pogledu beguncem brez sredstev, o ustanovitvi okrajnega urada v Šiški, ki se bo izvršila, čim se bodo našli primerni prostori po možnosti sredi okraja, o ureditvi prenočišča v bivši cukrarni, za katero se je neposredno zanimal Nj. Ekse. Visoki komisar, ki je tudi odredil, da se za pričetek del v tej zvezi porabi vsota 10.000 lir.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 1. maja: ob 17.30: Konto X. Izven. Zelo nizke cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 2. maja: ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

OPERA

Petek, 1. maja: ob 15: Don Pasquale. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.
Sobota, 2. maja: ob 17: Prijatelj Fric Red B.

Iz Spodnje Štajerske

— Premovanje plemenskih kobil v celjskem okrožju. V celjskem okrožju bo premovanje plemenskih kobil v naslednjem vrstnem redu: 12. maja v Rečici ob Paki in Gomilskem, 13. maja v Zalcu in 14. maja v Celju.

— Nova grobova. V mariborski bolnici sta umrla četverletna žena Anastazja Droč, stara 33 let in ljudskoškolski učenc Rajmund Pernat iz Slov. Bistrice, star 12 let.

— Trgovine bodo jutri zaprte. Jutri na nemški državni praznik bodo tudi na Spod. Štajerskem trgovine in pisarne zaprte. Izvzete so samo trgovine z živili.

— Solnograško lutkovno gledališče v Mariboru. Sloveče solnograško lutkovno gledališče se mudi že več dni na Spod. Štajerskem. V sredo je gostovalo v Mariboru, kjer je priredilo dve predstavi.

— Nova zbirka za zimsko pomoč. Zadnja zbirka za zimsko pomoč je vrgla v kranjskem okrožju 128.242,03, v računovljem 75.260,40 in v kamniškem 63.610,97 mark.

— Kap jo je zadel. V četrtke jutraj je zadel v Mariboru kap prevzočkovno ženo Marija Kovačič, staro 53 let. Bila je takoj mrtva.

— Poroka. V Mariboru sta se poročila te dni jetniški strojnik Josip Novšak in Berta Bukovec.

je vrnila zvečer domov in povedala to svoji materi.

Henrietta je prišla potem takoj zjutraj v službo. Sluga jo je odvedel v njeno sobico in Henrietta je do popoldne razbrala rdeče hieroglif gospoda Laubepina, toda njega ni videla. Popoldne ji je prinesla kuharica, debeluhasto bitje sivih las in do brodnega obraza, na podstavku zelo izdaten obed, ki ga je skrbno razpostavila po belem prtju, s katerim je bila pogrnila mizico.

— Človek mora jesti. — je dejala zaupljivo Henrietta, — jačka so kuhana tako, kakor morajo biti. A mrzla telečja pečenka, no, ta je naravnost imenitna... solato sem pa pripravila kakor zase.

Za hip je območnila, potem je pa pripomnila:

— Torej vi ste nova stropjiska? No, veste, služba je dobra iz raznih vidikov. To, kar je treba prepisovati, so same neumnosti, toda človek se vsemu privadi, kakor je zatrpel tista, ki je bila pred vami tu. Všeč ji je bilo pri nas in skrbela sem zanj, kakor bom skrbela tudi za vas. Rada delam ljudem veselje. Povejte mi vedno en dan prej, kaj hočete jesti. Gospod na denar ne gleda, ima pač druge napeke, te pa ne. Sicer sem pa povedala to tudi vaši prednici.

— Zakaj je zapustila službo? — je vprašala Henrietta za zastirko radovednosti.

— Eh, bile so cele storije. Bila je lepa kakor sončni žarki in sveža kakor jutranji pogled, bilo ji je komaj osemnajst let. In tako pametna, skromna je bila. Po mojem mnenju naš gospod ni ravnal prav. Toda kaj, ko je pa človek bogat in gospodar v hiši. No, kaj hočemo, morala je od-

Velik umetniški užitek

je nudil sročni koncert slovečega italijanskega čelista N. Brunellija

Ljubljana, 1. maja

V veliki Filharmonični dvorani je bil sročni lep umetniški večer. Stevilni ljubitelji glasbe in občudovalci Brunellijeve dognane umetnosti so napolnili dvorano, v kateri je ves čas koncerta prevladovala toplja zbranost, s katero je občinstvo sledilo dovršenemu izvajanju pestrega koncertnega sporeda. Med poslušalci so bili tudi ugledni predstavniki ljubljanskega glasbenega življenja in glasbenih ustanov.

Izbranimu glasbenemu občinstvu se je predstavil N. Brunelli, ki je med najznamenitejšimi italijanskimi mojstri na čelu. Ob njegovem dognanem izvajanju smo spoznali v njem čelista virtuoz, sijajnega tehnik, pa tudi umetnika, ki izvajala svojo instrumentu blagoveneč tone s polnim zajemom duše, s poduhovljenostjo in temperamentnim podajanjem. Izbrusena tehnika se tukaj dopolnjuje z globino interpretacije in polnim razmahom reproduktivne sile.

Spored se je pričel z melodično Straussovo »Sonato« in sta sledila Paradisijska »Stelliana« in Boccherinijev »Rondol«. Mnogo stvariteljskega dela razodeva v znanem Boccherinijevem Koncertu umetnikova samonikla Kadenca, ki nam kaže,

da ni Brunelli samo mojstrski interpret, ampak tudi invenciozen skladatelj. O tem smo se prepričali tudi ob njegovi prireditvi Dunklerjeve »Predice«, ki jo je skupno z ostalimi skladbami t. j. Alfarnovim živahnim »Rumunskim plesom«, Debussyjevim skrivnostnim, impresionistično nastrojenim »Sanjami« ter igrivim, nazorno plastičnim »Čmrljovim letom« Rimski Korzakova, podal tako iskreno in občuteno, da je zagrabilo vse poslušalce.

N. Brunelli, ta slavni čelist in znameniti umetnik, je v Ljubljani poglobil svoj sloves, potrdil globino svoje umetniške interpretacije. Hvaležni smo mu, ker nam je pripravil tako lep večer, poln umetniškega užitka. Ne smemo pozabiti klavirskega spremljevalca Richarda Simoncellija, ki je s smiselno in tehtno domnjeno soigro pomagal čim živeje izoblikovati nepozabne glasbene vrednote. Občinstvo je izkazalo obema umetnikoma, v prvi vrsti N. Brunelliju, svoje priznanje in zahvalo s toplim, prisrčnim aplavzom. Sročni večer v Filharmonični dvorani je bil pomemben glasbeni dogodek, ki bo ostal vsem poslušalcem v trajnem, najlepšem spominu.

Izpremembe rajonov za razdeljevanje mleka

Prehranjevalni zavod Vis. Komisarijata za ljubljansko pokrajino objavlja:

Z dnem 1. maja se rajoni za razdeljevanje mleka izpremembe kot sledi:

Rajon mlekarne Klavs Alojzija, Stari trg 11a, ki bo ukinjena, se razdeli takole:

Stari trg od začetka do incl. 11a in Vodna steza se priključita mlekarji Strle Franciška, Stari trg 17.

Mestni trg leva stran, t. j. od št. 1 do incl. 13 se priključi mlekarji Brozič Alojzija, Pred škofijo 21, desna stran, t. j. št. od incl. 14 do 26 pa se priključi mlekarji Balantič Ivanka, Cankarjevo nabrežje.

Ulica sv. Marka (prej Suvoborska) od Staničeve do konca se prenese od mlekarne Penko na mlekarjo Režek Minka, Janseva ulica 2.

Parmova (prej Kobariška) ulica: del med Costovo in Bežigradom se prenese od mlekarne Glavan na mlekarjo Vidic Stanišava, Staničeva ulica 2.

Vilharjeva ulica do Robbove (vštevši železniške barake) se prenese od mlekarne Kober na mlekarjo Glavan Marija, Bleiweisova (prej Tyrševa) 37a.

Celjska ulica se prenese od mlekarne Kern na mlekarjo Penko Ivanka, Bleiweisova 69.

Korytkova ulica med Holzapflov in Bohoričovo se prenese od mlekarne Rošek na mlekarjo Krašna Terezija, Bohoričeva št. 16.

Gradišče od Gregorčičeve do konca se

definitivno priključi mlekarji Babič Alojzija, Gregorčičeva 4.

Križevniška ulica se prenese od mlekarne Zorko na mlekarjo Vokač Roža, Breg 8.

Nabavne knjižnice za mleko, ki so jih stranke prejele v mlekah, kamor so do zljaj pripadale, ostanejo v veljavi, pač pa naj jih nove mlekarne opremijo s svojimi štampiljkami.

V razglasu z dne 1. aprila t. l. je bil pomotoma izpuščen rajon Kober Marija, Vilharjeva cesta 35. V ta rajon spadajo: Belokranjska, Črtomirova, Endliharjeva, Hacquetova, Kokaljova, Kralja Matjaža, Novakova, Pesjakove in Vilharjeva od Robbove do konca.

Dostava mleka iz občine Devica Marija v Polju

Prehranjevalni zavod Vis. komisarijata za ljubljansko pokrajino objavlja:

Z dnem 1. maja bo ukinjena direktna dostava mleka iz občine Devica Marija v Polju. Stranke, ki so dosedaj imele mlekarice iz te občine dobe Nabavne knjižice za mleko v svojih rajonskih mlekah.

Knjižice so bile spisane in izdane na podlagi prijavi, ki so jih napravili producenti — direktni dobavitelji v mesecu oktobru l. l. Stranke, ki jih producenti tedaj niso prijavili ali so prijavili pomanjkljive naslove, knjižic ne dobe v mlekah, ampak naj pridejo osebno ponje v urad za razdeljevanje mleka v Majstrovici ulici 10.

Začasni zelenjadni izbor

Katere vrste so izbrali in priporočili v nadaljnje preizkušnje

Ljubljana, 30. aprila

Ko ljudje kupujejo semena zelenjave, bi morali imeti vedno pri rokah tudi tako zvrsti začasni zelenjadni izbor. Prav bi bilo, če bi ga imeli prodajalci semen izvešene, da bi kupec lažje izbral. Toda številni meščanski pridelovalci zelenjave in sočivja komaj vedo, da je bil pred leti določen zelenjadni izbor. Nekajkrat smo že pisali o njem, zato ga ob tej priliki navajamo.

Kaj je začasni zelenjadni izbor? Kmetijski oddelek bivše banske uprave je 22. oktobra 1939 sklical anketo. Na podlagi razpravljanja strokovnjakov na anketi je banska uprava določila začasni izbor. O tem izboru je »Kmetovalec« zapisal lani, da velja predvsem za vrtnarje iz kmečkih in delavskih vrst, ki premalo poznajo zelenjadne vrste. Tedaj je bilo tudi naglašeno, da bo pozneje izdan stalnejši, popolnejši in zanesljivejši zelenjadni izbor, ko bodo zbrani kontrolirani podatki o uspešnih pridelovanjih priporočenih vrst zelenjave v raznih okrajih. Dosedaj zelenjadni izbor še ni bil izpolnjen in ni bilo tudi objavljeno, kaj so pokazale dosedanje izkušnje pridelovalcev.

V zelenjadni izbor so sprejeli:

Kapusnice

Zelje: orjaško junijsko, ditmarsko, koppenhagensko, brunšviško, muropoljsko in kašelsko;

rdeče zelje: haco in westfal'a;

ohrovt: prvi sel, železna glava in vertus;

brštnati kapus ali popar: herkul;

kodrast kapus (lištnati ohrovt): nizki drobno kodrast in polvisoki;

evetača: erfurtska nizka, snežna kapa, laška orjaška (frankfurška orjaška);

kolerabica: praška (Dvorskega) bela in špehovka modra.

Salatnice

Glavnata salata: kraljica majnika, ljubljanska maslenka, bohemka, ljubljanska ledenka, pariška (»parizarska«), braziljanka, posttrka (pomladne in poletne); rumena zimska maslenka, nansen (severni tečaj) in zimska domača rjavka (zimsko);

berivka in rezivka: ameriška berivka, kodrasta in okroglostilna berivka;

salata vezulja (štrucarica); posttrka in pariška rumena;

endivija: eskarijolkta rumena (zlatosretna), eskarijolkta zimska zelena in bubi;

radik: zeleni tržaški salatnik in temno rdeči gorilski;

motovilci: domači in nizozemski širokolistni zeleni.

Špinačnice

Špinače: viroslav, viking matador, danski kralj, eskimo in methejev napredek;

novozelandska špinača;

mangold: lukul in srebrni.

Korenovke in gomoljnice

Rdeča pesa: egiptovska in rdeča krogla (Detroit);

korenje: prvenec, nanteški in flakkeer;

petersilj: berlinski in non plus ultra;

črni koren: enoletni orjaški;

zelena: alabaster orjaška in imperator;

redkica in redkev: mesečna redkica;

zgodnji čudež: pariška tržna, ledena sveča;

— redkev: plzenska (salvator) in črna zimska domača;

Strojepiska pri starem gospodu

Sle v skrajnem Auteuilu, v tih in v pustih ulicah, se je ustavila Henrietta po označenem naslovu pred dolgo mrežasto vrtno ograjo in pozvonila.

— Ali stanuje tu gospod Laubepin? — je vprašala slugo, ki ji je prišel odpret.

— Ali ste vi nova strojepiska? Če ste, vas gospod pričakuje.

Henrietta je odšla za slugo po dolgem, s peskom posutem dvoredu do stopnišča velike zasebne hiše. Še v prelobi je napravila na njo globok vtis mehka dostojanstvenost in udobno razkošje. Čakala je nekaj trenutkov v velikem salonu, potem jo je pa odvedel sluga v krasno knjižnico.

Tam je zagledala naslanjače, prevlečene z dragoceniimi tkaninami, marmornate kipe nad policami, polnimi knjig sredi sobe pa za ogromno mizo, polno papirjev, brošur in korektur sedečega starega gospoda sive brade, sive polti in v sivi obleki. Ogledoval jo je skozi okroglo, z želvovino obrobjeno naočnico. Stala je pred njim nepremično vzravnan; nekaj časa je bilo vse tiho; stari gospod jo je še vedno motril in zlelo se je, da proučuje njen vsakdanji obraz, njeno skromno pričesko, njeno ko- rektno in skromno obleko, vso njeno zunanost preostrega in nekočnega dekleta. To ogledovanje jo je spravilo nekoliko v zadrego in začutila je, da zardeva.

Stari gospod jo je končno povabil, naj sede in zastavi ji je nekaj običajnih vprašanj. Povedala je, da ji je tri in dvajset let, našteja je ljudi, ki bi jo lahko pripočili, povedala je, da živi s svojo mater-

jo, vdovo, in s svojo mlajšo sestro v okraju Batignolles. Zna dobro stenografijo in strojepisje: čita glalko angleški. Da pride lahko vsako popoldne ob devetih; tu bi obdevala in ostala do pol šestih, če bi bilo to potrebno.

Ko je Laubepin — tako se je pisal stari gospod — povedal, kolikoli bi bila njena plača, ki je bila zelo zadovoljiva, sta sklenila ustmeno pogodbo in Henrietta je bila pripravljena prijeti takoj za delo. Laubepin ji je odkazal kraj knjižnice prijetno sobico. Na oknu, skozi katero se je videlo na vrt, je stal pisalni stroj. Tu je bila njena delavnica. Takoj je sedla za mizo in dobila okrog dvajset listkov, pokritih z drobnimi zamotanimi črkami, napisanimi z rdeče pisavo, ki je bila pisava gospoda Laubepina.

Stari gospod, mož velikega sveta in velik bogataš, je že doigla leta posvečal ves svoj prosti čas proučevanju, primerjanju in prekrstovanju legend, povesti in običajev starih časov. V dolgi vrsti razkošno vezanih zvezkov so zavzemala njegova dela, podpisana z imenom Hippolyte Laubepin, celo polico knjižnice. Prav ta čas je pisal knjigo, ki ji je dal naslov »Ljudje brez po- čitka«, v kateri se je pečal z zgodovino vili na škotskem. To je bila zadnja stran tega dela, ki naj bi jo Henrietta prepisala na stroj. Storiila je to, kar najbolje je mogla, brez radosti in dolgočasnja. Izvrševala je pač svojo obrt. Nepriljetna je bila pri tem samo nemogoča Laubepinova plača, toda po prvih težavah se ji je že dokaj dobro privadila. V splošnem je bila njena nova služba sijajna

Preureditev Borze dela

Pri Visokem komisariatu se ustanovi Pokrajinski namestitveni odbor

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291, glede na svojo naredbu z dne 8. aprila 1942-XX št. 63 o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela, glede na ministrsko uredbu z dne 25. novembra 1937 o zaposlovanju nezaposlenih delavcev in glede na ministrsko naredbu z dne 21. decembra 1939 o izvrševanju uredbe z dne 25. novembra 1937, odreja:

Clen 1. Pokrajinsko ravnanje dela v Ljubljani iz člena 6. naredbu z dne 25. junija 1941. št. 52 se odpravi.

Doslej njemu pristojni posli preidejo na Visoki komisariat, ki jih bo opravljal po izpolnitvi dela za Ljubljansko pokrajino. Imovina se odstopa Borzi dela.

Doslej Glavni upravi za posredovanje dela v Beogradu pristojni 3/ni prispevek se od dne 10. aprila 1941-XX dalje odvaja Visokemu komisariatu.

Doslej Pokrajinskemu ravnanstvu dela pristojni 7/ni prispevek se odvaja Borzi dela.

Clen 2. Izplačevanje podpor za brezposelnost in namestitveni sta se nadalje poverjena Borzi dela za Ljubljansko pokrajino.

Clen 3. Sedanjim posvetovalnim in sklepačim organi Borze dela se odpravljajo in nadomestijo z upravnim svetom, ki mu predseduje po Visokem komisariatu imenovani odposlanec in ki sestoji iz štirih predstavnikov delodajalcev in štirih predstavnikov delojemnikov, katere tudi imenuje Visoki komisar na predlog ustreznih pokrajinskih sindikalnih zvez.

Predlogi za imenovanja iz prednjega odstavka morajo obsegati terne za vsako izmed naslednjih proizvodnih vrst: kmetijstvo, industrija in obrt, trgovina, denarstvo in zavarovanje.

Tajniške posle opravlja upravnik Borze dela, ki ga tudi imenuje Visoki komisar.

Clen 4. Mesta predsednika in članov upravnega sveta so tašna in ne dajejo pravice do nikake poslovne nagrade.

Clen 5. Upravni svet Borze dela ima nalogo, da ukrene vse, česar je treba za gospodarsko finančno poslovanje Borze dela in da skrbi za upravljanje podpor za brezposelnost, pri čemer predlaga ustreznih sklepe Visokemu komisariatu v odobriti.

Zoper ukrepe upravnega sveta glede izplačevanja podpor za brezposelnost je dopustna pritožba preko pristojnih pokrajinskih sindikalnih zvez na Visoki komisariat, Inšpekcijo dela.

Clen 6. Pri prvi uporabi te naredbu mora upravni svet Borze dela poslovati ob podpori strokovnjaka, ki ga imenuje Visoki komisar in čigar naloga je, da usmerja in vzporedi njegovo delovanje in ki ima pravico, da sproži, preklicuje ali spreminja ukrepe, da pazi na ohranitev imovine in na potek upravnih poslov, kakor tudi da po zaslusanju sveta predlaga Visokemu komisariatu česar je treba za pravno-gospodarsko sistemizacijo osebja v službi Borze dela in bivšega Pokrajinskega ravnanstva za dela.

Clen 7. Določbe naredbu z dne 8. aprila 1942-XX št. 63 o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela ostanejo nespremenjene, razen določb iz člena 12., ki se spreminja takole:

Pri Visokem komisariatu se ustanovi Pokrajinski namestitveni odbor.

Ta odbor je pristojen izdati Pokrajinskemu namestitvenemu uradu navodila organizacijske in strokovne vrste, da bi se zavarovala enotnost pri namestitvi, in da se potrebe le-tega spravijo v sklad s potrebami delodajalcev in delavcev raznih delovnih strok, kakor tudi predlagati upravnemu svetu Borze dela morebitne odredbe finančne značaja, ki se nanašajo zgolj le na namestitve.

Odbor predseduje odposlanec Visokega komisariata, sestoji pa odbor iz:

1. enega predstavnika P. N. F.,
2. enega predstavnika komisariata za izselištvo in kolonizacijo,
3. enega predstavnika Inšpekcije dela,
4. upravnika Borze dela,
5. strokovnjakov, imenovanih po Visokem komisariatu pri Pokrajinski zvezi delodajalcev in pri Pokrajinski delavski zvezi,
6. predsednikov Pokrajinske zveze delodajalcev in Pokrajinske delavske zveze,
7. predsednikov združenih delodajalcev in delavskih odsekov za kmetijstvo, industrijo in obrt, trgovino, denarstvo in zavarovanje.

Posle odborovega tajnika opravlja ravnanje Pokrajinskega namestitvenega urada.

Dokler se ne imenujejo po pravih Pokrajinske zveze delodajalcev in zveze delavcev predsedniki strokovnih združenj in odsekov, določita članje iz točke 7. ustreznih pokrajinskih zvez.

Clen 8. Ta naredba razveljavlja vse nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe.

obraz, finejši in slajšega vonja puder je rahlo pokrival njen zametasti obraz, na ustnih se je pojavila senca rdečila, bluze si ni več zapenjala visoko pod vratom, obleka ni bila več narejena tako, da bi prikivala njeno sloko postavu. Če se je zdaj pogledala v ogledalo, je morala priznati, da je zares lepa. Pritakovala je neprestano in čedalje bolj, klaj bo Laubepin poskusil doseči svoj cilj. Zdal jo je ošinjal s čudnimi pogledi, da, s čudnimi... v tem pogledu se ni motila: bilo je jasno, ta nemoralni starec ji bo vsak čas odkril čustva, ki jih je vzbujala v njem. Ponosna, odločna kljubovati vsakemu presenečenju je Henrietta pritakovala odločnega trenutka in pripravila je živčene, krepostne in zaničljive besede, ki jih bo zalučala svojemu zalezovalcu v obraz...

Ni pa dočakala prilike izgovoriti jih. Nekoga dopoldne, ko je bila v službi že šest tednov, jo je Laubepin v pisarni že pritakoval.

— Gospodična, govoriti moram z vami, je dejal z žalostnim glasom in nekam v zadregi. — Ves obupan sem, da vam moram povedati, da ste se ol svojega prihoda k meni zelo izpremenili in sicer ne v svojo korist. Moj dom je neomadeževan, jaz sam sem spoštovan vreden mož in v svojem domu moram zahtevati vsaj najmanjšo mero dostojnosti. Moral sem odpovedati službo dekletu, ki je bilo tu pred vami, ker je bilo njeno vedenje vsega obžalovanja vredno. Prihajala je v službo nališana kakor v gledališče in ni se bala navezovati

ločbe in stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 21. aprila 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Sprememba prodajnega cenika tobačnih izdelkov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291, na podlagi kr. ukaza z dne 19. maja 1941-XX št. 415, pretvorjenega v zakon z dne 8. avgusta 1941-XX št. 904, o uvedbi monopolne službe v Ljubljansko pokrajino, na podlagi člena 3. ministrske odločbe z dne 1. junija 1941-XX, na podlagi ministrske odločbe z dne 30. marca 1942-XX in smatrajoč, da se morajo prilagoditi cene za tobak državnega monopola, ki se prodaja v Ljubljanski pokrajini, novim cenam v Kraljevini, odreja:

Od dne 1. maja 1942-XX dalje se cenik za občinstvo namenjeno prodajo državnih tobačnih izdelkov za kajenje, ki je bil v veljavi od 1. februarja t. l., spreminja takole:

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 34 z dne 29. aprila 1942-XX objavlja osnovne zakone, razširjene na Ljubljansko pokrajino, ki jih priobčujemo na drugem mestu, ter naredbu Visokega Komisariata o preureditvi Borze dela, o spremembi prodajnega cenika tobačnih izdelkov za kajenje in o spremembi člena 2. naredbu o oddaji radijskih sprejemnih aparatov ter odločbi Visokega Komisariata o imenovanju članov upravnega sveta Borze dela in imenovanju strokovnjaka pri Borzi dela.

— Imenovanje članov upravnega sveta Borze dela. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je imenoval člane upravnega sveta Borze dela. Za predsednika je imenoval dr. Ivan Kosti, za člane pa predstavniki Pokrajinske zveze delodajalcev Ivan Bahovec, Zdenko Knez, dr. Albin Stele in Josip Černe ter predstavniki Pokrajinske delavske zveze Jurij Stanko, Alojzij Sitar, ing. Vinko Košir in Ciril Golmarer.

— Strokovnjak pri Borzi dela. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je imenoval fašista cav. uff. Adriana Petronia za strokovnjaka, ki bo podpiral upravni svet Borze dela in sicer s področjem, določenem v členu 6. naredbu z dne 21. aprila 1942-XX, št. 74.

— Smrt blage žene. V Resljevi ulici št. 3 je umrla večerj zjutraj ob pol štirih ga Marija Kadunc, soproga biv. ravn. mariborskega učiteljskega in II. r. gimn. g. F. Kadunca. Blaga pokojnica je bila rojena v Vlasenici v Bosni. Umrla je v najlepših letih, stara 45 let. Življenje preizkušnje so jo priklenile na posteljo. Vse dni svojega življenja se je v neutrudnem delu in materinski skrbi použivala za drage sorce. Njen značaj so odlikovale svetle poteze plemenitosti, usmiljenja in pripravljenosti za pomoč. Nikogar ni bilo, ki bi se bil v težki uri preizkusnje zaman zatekel k njej. Za vsakogar je imela dobro, lepo besedo. V Mariboru si je s svojim plemenitim ravnanjem pridobila tople simpatije med številnimi znanci in prijatelji. Tudi Ljubljana se ji je prikljubila. Do zadnjega je mislila na svoje drage, na številne znanke. Tegobe boleznij je prenašala s junaštvom in mirnostjo. Njeno prerano smrt obkrojuje soproga g. ravnatelj F. Kadunc in 3 sinovi. Danes, v petek 1. maja, pa bomo plemenito pokojnico pokopali na pokopališču pri Sv. Križu. Pogreb bo ob pol štirih popoldan iz kapelice sv. Andreja na Zalah. Vzgladni materi, dobri gospe, plemeniti ženi bomo ohranili trajen, svetel spomin. Pospemimo jo danes popoldan na njeni poslednji poti. Zaljubljeni svojem, zlasti g. ravnatelj F. Kaduncu ter sinovom naše najljubše sožalje!

— Veliki mufti iz Palestine in predsednik iraškega sveta El Callani sta posetila Kraljevo akademijo v Rimu. Sprejela sta ju predsednik Federzoni in akademik Michelangelo Guidi. Za pozdrav sta se oba iskreno zahvalila.

— 191 kg sira sta odtegnila in priklila trgovca Rinaldo Rech in Placid Prudenzano. Pred sodiščem v Bolzanu sta bila zaradi tega obsojena na tri leta zapore in 5000 lir globe.

— Vojska vas. Dne 9. maja t. l. na vojaški dan bo otvorjena v »Boschetti« v Milano posebna vojska vas, ki je že lani vzbujala zanimanje milanskega meščanstva.

Ljubimkovanja z moškimi iz sosesčine. To je bilo pohujšanje, ki ga nisem mogel trpeti v svoji hiši. Ko ste se mi prišli predstaviti, gospodična, sem vtil v vas mlado, resno in pošteno dekle. Obžalujem, da vam moram povedati, da ste izgubili to znanost. Nočem reči, kakšni ste zdaj. Pri pomnim naj samo še, da je vaše vedenje do mene — upam, brez vaše vednosti — izživajoče, naravnost izživajoče. Vaši pogledi, vaši dozdnevni plahi pogledi ali pa zopet vaši drzni pogledi. Skratka, gospodična, moram vas kar naravnost prostiti, da izpremenite svoje vedenje, kakor sem prošil gospodično pred vami. Toda ona se ni zmenila za to in moral sem ji odpovedati službo, kakor bi jo moral vam, če bi se ne hoteli poboljšati...

In odšel je iz knjižnice. Henrieta, vsa prestrašena in drhteča od sramu, zardela in solznih oči, je zbežala v svojo sobico.

— He, — je dejala stara kuharica in se delala, kakor da znači pisalni stroj, — he, ta je vam izprašal vest! To je starec, ki ima principle. Mladine ne razume. Tudi jaz sem bila mlada, jaz, jaz, ko razumem... Vendar vam pa moram povedati, da je šla gospodična pred vami predaleč. Oziroma se je preveč po mladih moških na sosednem vrtu in skakala skozi okno, da je mogla do njih. In tako se je naš gospod bal, da jo boste pomemali... s svojim rdečilom na ustnih in s svojim tešnim životkom! Veste, draga moja, človek mora biti resen tam, kjer dela. Zabavate se pa lahko drugod.

Šmoke	Cena za kg	Cena za smotko
Cavour	L. 800.—	L. 4.—
Virginia	> 220.—	> 1.10
Toskanke	> 200.—	> 1.—
Šmoke		
Roma	> 180.—	> 0.40
Cigarete		
Savoia	> 800.—	> 0.80
Serraglio	> 500.—	> 0.50
Macedonia Extra	> 450.—	> 0.45
A. O. I.	> 450.—	> 0.45
Nazionali	> 250.—	> 0.25
Rezani tobak		
Dalmazia	> 230.—	
Ia vrste, močan	> 125.—	

Vrste kadilnega tobaka, ki so sedaj v prodaji in niso obsežne v gornjem ceniku, se prodajajo še dalje po prej določenih cenah, dokler se zaloge ne izčrpajo.

Od istega dne dalje se prilavljajo prodajne cene za cigarete, izdelane v tukajšnji tobačni tovarni »Morava«, »Zeta«, »Ibar«, cenam, ki veljajo v Dalmaciji in na ozemlju Reke, in sicer:

Cigarete »Morava«	L. 280.— za kg
Cigarete »Zeta«	L. 250.— za kg
Cigarete »Ibar«	L. 200.— za kg

Prodaja monopolskih predmetov ob nedeljah je odpravljena.

Ljubljana, dne 25. aprila 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

— Znanost in umetnost v Leonardo. Na pobudo kulturnega inštituta je bilo v slavnosti dvorani milanske univerze predavanje profesorja umetnostne zgodovine dr. L. Heidenreicha iz Berlina. Predavatelj, ki je znan po prevajalce Leonardove umetniške osebnosti, je razpravljal v svojem predavanju o elementih znanosti ter umetnosti v Leonardovih delih.

— Smrt pod tramvajem. Na Korzu v E. v Milano je hotela 23-letna Marija Pulega čez ulico. Pri tem je prišla pod nesrečnem naključju pod tramvajskega kolesa, ki so jo popolnoma zmrcavili. Revica je bila pri prili mrtva.

— Nemško šolstvo na Hrvaškem. Lani jeseni je bila otvorjena v Zagrebu nemška višja šola, ki zaenkrat še nima lastnega poslopija. Ministrstvo za javna dela je zdaj odobrilo gradnjo novega šolskega poslopija in dotično zemljišče je bilo že razlašeno. Tako dobi nemška višja šola v Zagrebu svoje poslopije.

— Policijska šola v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena policijska šola, ki je bila potrebna za to, ker zahteva organizacija obsežnega varnostnega aparata. Šolanje novih policijskih uradnikov. Svečani otvoritvi je prisostvoval tudi Poglavinik dr. Pavlič.

— Nemško-hrvatski kulturni stiki. Za uvod v svoja predavanja o nemški in hrvatski romantiki v letošnjem poletnem semestru je predaval lektor nemščine na hrvatski univerzi dr. Franc Hille o nemško-hrvatskih kulturnih stikih na polju literature, gledališča, glasbe in znanosti. Predavatelj je pozdravil v imenu univerze dekan filozofske fakultete prof. Skreb. V zastopstvu nemškega poslanstva je prisostvoval zastopnik predavanju tiskovni ataše dr. Mahlberg.

— Prvenstvo Italije in Nemčije v proizvodnji umetnih tkaninskih vlaken. Statistika svetovne proizvodnje umetnih tkaninskih vlaken pove, da je bilo l. 1937 proizdelanih 540 milijonov kg ralone, l. 1938 — 447, l. 1939 — 518, l. 1940 — 534 in lani 588 milijonov kg. Vrste »flocot« so pridelali l. 1938 — 286 milijonov kg, l. 1939 — 442, l. 1940 — 494, l. 1940 — 585 in lani 672 milijonov kg. Od celotne svetovne proizvodnje umetnih tkaninskih vlaken je odpadlo na Italijo in Nemčijo skupno 44%, v evropski proizvodnji sami pa prednjačita Italija in Nemčija s 70% celotne proizvodnje.

— Prodaja kruha, riža in testenin v ne-poblaščenih lokalih. »Eco di Roma« obvešča, da smejo pokrajinski prehranjevalni oddelki v Italiji odobriti izdajanje racionaliziranih živil, za katere je določena fikсна vozmina, pri katerem koli detajlistu z živilskimi nakaznicami izdatimi od občin različnih od tiste, v kateri se izvrši izdajanje, ne da bi bil kupec dolžan izpolniti formalnosti pečatenja odrezkov s strani občine. Na ta način delujejo vse prodajalne kruha, riža, testenin, sladkorja kakor tudi drugi lokalni z dovoljenji za prodajo. To pomeni nedvomno pospešitev razdelitve in napredek v korist potrošnikov.

— Minister za narodno vzgojo Bottai je imel v avli psihološkega zavoda Kr. univerze v Rimu otvoritveni govor k III. tedaju, ki je namenjen obravnavanju problemov, ki se nanašajo na šolsko odnosno poklicno odločitev. Otvoritveni svečanosti so prisostvovali državni podtajnik Del Giudice, univerzitetni rektor, glavni ravnatelj posameznih šolskih zavodov in številni akademiki znanstveniki.

— Gumijevi nasadi v Pugli. Na površini 7000 hektarjev v Pugli bodo zasajeni gumijevi nasadi. To nalogo je prevzela posebna italijanska podjeteljska družba. Gre za gumijevno rastlino »Parthenium argentatum«, ki bo na puglijskih tleh pri Cerignolesu uspevala.

— Na polju slave sta padla alpski poročnik Alberto Silvani in borsaljer Anton Marconi. Oba sta rodom iz Milana, oba sta pripadala fašistični stranki. Silvani se je boril na francoski, grški in ruski fronti, Marconi pa na francoskem, jugoslovanskem in ruskem bojišču. Junaške smrti je umrl na vzhodnem bojišču pripadnik skupine »Mussolini« Aldo Milani. Bojeval se je na jugoslov. in vzhodnem bojišču. Tudi Milani je bil rodom iz Milana.

— Petelin je uničil 6000 lir. Cisto poseben doživljaj je imela gospa Domenica S. iz Abbazie. Imela je čudne sanje, v katerih so se ji prikazale številke 31, 72, 57. Brž se je dvignila iz postelje in si zabeležila vse tri številke. Naslednje jutro je odpotovala v Fiume in stavila na omenjene številke v barikski loteriji. Nesrečno naključje pa je hotelo, da ji je veter odpihal loterijski listek, ki je bil ob oknu, ven na dvorišče. Listek je priletel pred petelina, ki ga je nabadal s kljunom in ga še potem s kremplji popolnoma razgrabljal. Gospa S. je na jezo petelina zaklala. Toda malo ji je uničila lep dobiček 6000 lir. Navedene tri številke bi ji, kakor se je po-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavskih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MAJKA • TELEFON 22-41

Film krasnega petja in globoke poezije. Življenje in ljubezen velikega pesnika napileh pravljic, H. C. Andersen

Švedski slavček

Joachim Gottschalk. Hse Werner, Karl Ludwig Diehl. — Glasba W. Zeller.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Prestreljiva zgodba mladega dekleta

Uničena sreča

Isa Miranda, Rossano Brazzi itd.

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Velika kletka

Film iz cirkuškega življenja.

Glyde Beatty, Anita Page, Wallace Ford

kazalo, res prinesle srečo, ki jo je pa petelin po golem nesrečnem naključju prekrizal.

— Dragocena najdba med izkopaninami v Herculanu. Med izkopavanjem zidovja v Herculanu so našli dragoceno brončeno posrje, ki kaže znake helenistične umetnosti. Značilno kiparsko delo je spadalo nedvomno k hišni opremi bogatega Herculanca.

— Izrebane nagrade. Serija M: nagradi po 100.000 lir za zakladna bona št. 1.039.181 in 495.38; štiri nagrade po 50.000 lir za zakladne bone št. 558.782; 721.336; 1.083.584 in 1.154.988. Serija N: dve nagradi po 100.000 lir za zakladna bona št. 1.476.380 in 592.762. Štiri nagrade po 50.000 lir za zakladne bone št. 976.220; 1.248.640; 891.210; 1.568.262.

— Zaradi kopičenja jabolk je bil obsojen pred sodiščem v Napoliju Luigi Schettino na šest let in pet mesecev zapore in 5200 lir globe.

VESELI TEATER

Sobota ob 18.30 — Premiera

— Ugodni vidiki za pridelovanje bombaža v Albaniji. Nedavno se je mudilo v Albaniji uradno odposlanstvo, v katerem so bili dr. svet. prof. Plo Teodorani Fabri, predsednik Italijanskega zavoda za bombaž, Vincenzo Lal, podpredsednik ITALBA, in prof. dr. Angelo Allotta, tehnični svetovalec. Iz njihovega poročila navaja Agit podatke, ki kažejo, da je pridelovanje bombaža v Albaniji v najlepšem razvoju in bo doprineslo k državnim avtar-kiji še znatno povečane doprine. V preteklosti so pogrešali predvsem organski načrt, ki bi upošteval krajevne činitelje in smoter proizvodnje. Letos bo povečana površina, posejana z bombažem za 250 do 300 ha. Največje zemljišče meri 150 ha in ga obdelujejo delno italijanska podjetja delno albanski lastniki. Ustanovljeni bosta dve središči v Karburnu (Lushnji) in Fierju. Poizkusno središče bo na posestvu v Fiershoganu. Izbrana semena raznih vrst bodo preskrbele italijanske družbe, ki bodo nudile kmetom popolno tehnično pomoč. Obenem se obvezujejo odkupiti vsa letino po cenah, ki jih bodo ob času določila oblastva.

— Delo na zboljanju higienskocijalnih pogojev življenja dalmatinskega ljudstva. Dalmatinska vlada posveča pažnjo tudi zdravstvenim razmeram na dalmatinskem ozemlju. Takoj po priključitvi je vlada poskrbela za zagotovitev zdravstvene službe tudi v najmanjših kmečkih središčih. Uvedla je uradne zdravnike in so dolžnost prevzeli z odobrenjem Ministrstva vojske vojaški oficirji-zdravniki. Za pomoč poročnikom so pozvali iz Italije diplomirane babice, ki so se odzvale pozivu prostovoljno. Tako za zdravnike kirurge kot za babice so bili določene ustanovitve ambulatorijev, med katerimi so poindni opremljeni z omaričami zdravil. Izpolnjenost je bila ta zdravstvena mreža z majhnimi postajami za prvo pomoč. Kraje obiskujeta tudi zdravstvena avtokolona in zdravstveni motorni čoln.

— Pridelovanje solinaric v Srbiji. Za skedanje pogodb glede pridelovanja solinaric v Srbiji pooblaščen družbi Uljor od Beograd in Glavna zadrzna zveza Beograd sta se razdelili področje. Uljorod bo prideloval solinarice v okrajih Valjevo, Kraljevo, Kruševac, Leskovac. Nis in Šabac, Glavna zveza kmetijskih zadrug pa v okrajih Beograd, Zaječar, Kragujevac, Morava, Požarevac in Užice.

— Trgovinska zbornica v Skoplju. Nemško-bolgarska trgovska zbornica s sedežem v Sofiji ustanovi v kratkem v Skoplju izpostavi. Blagovni promet med Makedonijo in Nemčijo vedno bolj narašča, in zato je potrebna zbornična izpostava v Skoplju.

— Monografije o italijanskih rekah. Pod predsedstvom senatorja Circola se je vršila v Rimu semestralna seja posebne komisije italijanske kraljeve komisije, ki ima nalogo proučevati probleme pomoči prebivalstvu. Potem ko je komisija odobrila letno bilanco, je sledilo obravnavanje načrta raznih publikacij. Pri tem so ugotovili zadoščenjem, da je zbirka monografij o italijanskih rekah že v tisku. Gre za zbirko monografij o rekah Piavi, Arnu in Teveru. V dosedanjih monografijah so bile popisane reke Adige, Agno, Gua, Frassine, Fratta, Gorzone, Bacchiglione in Brenta. Ko bo še natijena monografija o Isonzu in Tagliamento, bo zaključena zbirka teh zanimivih ter poučnih monografij.

— Državni praznik Nemcev v Beogradu. Jutri proslavijo v Beogradu živeči Nemci v prostorih izpostave pooblaščenca zunanjega ministrstva državni praznik.

— Kmetijska razstava v Beogradu. Po srbskem ministrskem predsedstvu ustanovljena organizacija »Zemlja in delo« pripravila veliko kmetijsko razstavo, ki bo posvečena srbski vasi. Razstava bo prirejena poleti v Beogradu in prikazala bo življenje in delo v srbski vasi. Razstavljenih bo mnogo modelov z mrtvim in živim inventarjem. Prireditev bo služila pospeševanju kmetijstva, med mestnim prebivalstvom naj bi pa zbudila zanimanje in ljubezen do zemlje in kmečkega dela.

— Podražitev mesa v Srbiji. Z dovoljenjem komisarija za nadziranje cen so se

zvišale v Srbiji cene klavni živini ter mesu v trgovini na debelo in drobno za 30 odstotkov. Nova klasifikacija pa skrbi za to, da dobiva siromakejši prebivalstvo meso še ceneje kakor doslej.

— Gospodarsko tehnični inštitut v Zagrebu. Hrvatski uradni list je priobčil uredbu o ustanovitvi gospodarske tehnične zavoda v Zagrebu. Njegova naloga bo pospeševati obrt in industrijo.

— Devizni promet zagrebske borze. Od 16. junija 1941, ko je začela zagrebska borza zopet poslovati, je poslovala večinoma v devizah Berlin in Milan. Po zadnjem izkazu je znašal celokupni obrat 3226 milijonov kun, od tega odpade 2169 milijonov kun na nemško marko, 1050 milijonov pa na liro. Vse drugo devizno poslovanje je znašalo 7 milijonov kun.

Iz Ljubljane

—lj Tudi v Pucinijski ulici so zastavili lopato. Letos ne bo ostalo več neizrabljene v mestu toliko zemlje kakor lani. Tedaj smo pripravili, naj bi po zgledu drugih mest izkoristili tudi dobro zemljo v mestnih parkih. Vendar lani parkov niso še začeli obdelovati. Mestna občina je nudila obdelovalcem precej zemlje za obdelovanje v predmestjih. Letos je bilo več povpraševanja po zemlji, zato so pa začeli tudi prepuščati v obdelovanje parke. Tako so najprej prekopali park ob dramskem gledališču. Iz sporočila za magistrata je razvidno, da bodo obdelali tudi Zvezdo, velik del Tivolija in še nekatere druge manjše parke. Tako so davi začeli tudi prekopavati manjši park pred hišo Hranilnice Ljubljanske pokrajine v Pucinijski ulici. Prav tako nameravajo prekopati park na Muzejskem trgu.

—lj Izbojlanje vremena? Včeraj se ni kazalo, da se bo vreme izboljšalo. Ball smo se že, da se začena pomladno deževje, ki pri nas včasih traja več tednov. Ponoči se je pa vendar začelo vedriti in dopoldne se že posijalo sonce. Davi je bilo še so razmerno hladno, slana pa nam je tudi danes prizanesla. Ni še zanesljivo, da se je vreme temeljito izboljšalo. Vsekakor moramo pričakovati, da bo maj precej deževen, že zaradi tega, ker je bilo aprila so razmerno malo dežja.

—lj Ribji trg. Prodajalci morskih rib pričakujejo, da bodo prihodnji teden že lahko začeli prodajati sveže morske ribe spomladanskega ribolova. Doslej je bilo vreme za ribolov na morju še neugodno, zato tudi danes ni bilo napredaj rib.

—lj 20. program v »Veselim teatru«. V soboto 2. maja ob 18.30 bo v »Veselim teatru« premiera dvajsetega programa. Vodstvo je poskrbelo, da bo ta maj jubilej do- stojno proslavljen. Spored obsega poleg uvodne pesmi, raznih kpletov itd. kratko burko »Skandal v Dolenjskih Toplicah«, ki temelji na usodni zamenjavi, spomine obujajočo glasbeno točko »Čez sedem let vse prav pride« in veselo enodejanko lokalnega značaja »Ljubljanski tereodars«. Ze sami naslovi povedo, da bo »Veseli teater« postregel zopet z nečim novim. Sodeluje komplet ansamble, igra Adamičev jazz. — Pripricani smo, da bo občinstvo znalo ceniti naše delo in nam ob našem malem jubileju, ko stopamo na oder s svojim dvajsetim programom, dodobra zasedlo dvorano Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginji v soboto od 10.

Ko je Vodnik pisal šolske knjige

Šole na Kranjskem pred 130 leti in kako se je godilo učiteljem

Ljubljana, 1. maja

Pred 130 leti so začeli v šolah pri nas poučevati v domačem jeziku v »kranjskino«, kakor so navedeno imenovali to slovenščino, saj se je precej razlikovala od »kranjskega« kakor tudi od koroskega pismenega jezika, kolikor paš smemo govoriti o pismenem jeziku. Toda, kako so poučevali v »kranjskino«, ko še ni bilo slovenskih učnih knjig in ko tudi ni bilo mnogo učiteljev, ki bi dobro obvladali domači jezik?

Treba je poseči po zgodovinskih podatkih, če si hočemo nekoliko razložiti tiste čase velikih sprememb.

Francosi so prodirali skozi Kranjsko med Napoleonovimi vojnami večkrat. Za dalje časa so se pa ustavili v slovenskih krajih šole po tretjem prihodu. Tretjič so prišli spomladi 1. 1809. Njihovo gospostvo je trajalo približno štiri leta.

Pisali smo že o ustanovitvi Ilirije in o težavah francoske uprave. Te težave so očitujejo posebno v tedanjih šolskih razmerah. Francoska uprava ni mogla zadovoljivo organizirati šolstva v štirih letih in v začetku so se vedno poučevali po starem avstrijskem načrtu. Uvedba slovenščine v šole ni bila takšna pridobitev kakor se zdi na prvi pogled, saj so bile šolske razmere tako neurejene, da redno delo sploh n. bilo mogoče. L. 1809 so bile šole odprte šele jeseni, dotlej je pa počivalo vse šolsko delo zaradi nereda, ki so ga povzročile vojne razmere. Ko so pa šole odprle, so morali začeti učiti po starem avstrijskem načrtu, ker novega, francoskega načrta ni bilo. Stari načrt je ostal v veljavi celo do 8. novembra 1. 1810.

Reorganizacija šolstva

»Kranjskino« si ni priborila pri Francoskih tako kmalu primerne ugleda, da bi jo upoštevali tako kakor »ilirščino«. Nekaj časa se je celo zdelo, da bo uvedena ilirščina, to po nekaterih hrvatskih tiskanih. Po nekaterih zgodovinskih virih je razvidno, da tudi Kopitar, ki je bil tedaj kot učenjak in slavist ugleden velikan ni naravnost nasprotoval prodiranju ilirščine na Kranjskem. Šeškom pa je guverner Marmont vendar sprevidel, nedvomno ne brez Vodnikovega prizadevanja, da ima »kranjskino« na Kranjskem prednost pred »ilirščino«. To prednost je bilo treba seveda tudi upoštevati v novem učnem načrtu in reorganizaciji šolstva. Spomladi 1. 1810 je prišel v Ljubljano vodja in organizator ilirškega šolstva abbé Zelli in že tedaj je najbrž Vodnik že dobil nalogo, naj spiše šolske knjige v »kranjskino«. Istega leta 4. julija je izšel Marmontov šolski statut, a 8. novembra se je sestala pod načelnstvom Zellija »komisija za osnovo ljudskih šol ljubljanskih«. Sklenili so, da se začne pouk takoj. Najprej se je začel pouk na ljudski šoli 10. novembra. Ta šola se je tedaj imenovala normalna. Čez dva dni se je začel pouk na gimnaziji in 15. novembra na centralni.

Razlike med učnim načrtoma

Stari in novi učni načrt sta seprecej razlikovala. Vedeti morate, da na ljudskih šolah niso začeli poučevati v slovenščini šele v francoskih časih. Po starem avstrijskem šolskem načrtu so poučevali izključno v slovenščini v prvem razredu ljudske šole. V drugem razredu sta bila učna predmeta tudi že nemščina in latinščina. V tretjem razredu so morali učenci ta jezika že do-

bro čitati in pisati. Četrty razred je pa bila nekakšna pripravljavnica za nadaljevanje študija v gimnaziji. Učenci so se učili samo dovršenega slova nemškega jezika. Po Marmontovem učnem načrtu pa je bilo predpisano, da mora biti pouk v primarnih šolah ter da bodo poučevali v primarnih šolah čitanja in pisanja v deželnem jeziku. Francoščina, italijanshina in latinščina so bile predpisane šele v gimnaziji. Nemščina je bila iz ljudske šole sploh izključena. Vendar s tem ni rečeno, da so se držali učnega načrta doslovno. V prvem šolskem letu — 1810-11 — sta bila v Ljubljani ustanovljena dva razreda ljudske šole. V njiju bi morali učiti v deželnem jeziku, v »kranjskino«. Učenci, ki bi dobro napredovali, bi smeli prestopiti v prvo latinško šolo. Ustanovljen je bil še tretji razred, ki je pa bil prav za prav še nekakšna srednja šola (meščanska), namenjena mladini, ki se ni namerala posvetiti nadaljnemu študiju. V tem razredu je bila tudi dovoljena nemščina, a le pod pogojem, da poučujejo tudi francoščino. Ta razred so imenovali elementarna francosko-nemška šola. V drugem šolskem letu, 1811-12, se je ljudska šola približala osnovi prejšnje avstrijske, to se pravi, uvedeni so bili štirje razredi in v drugem razredu so poučevali tudi nemščino; morali so celo že gladko čitati v treh jezikih, nemško, slovensko in francosko. Toda poučevali so samo slovensko slovenščino in na podlagi tega učnega predmeta so učili druge jezike. V tretjem razredu so pa poučevali tudi francosko in nemško slovnico. V četrtem razredu so se učili francoskega in nemškega slova. Iz tega je torej razvidno, da je vsaj delno ostal še vedno v veljavi avstrijski načrt. Bistvena sprememba je bila, da je bil v ljudski šoli učni jezik materinščina. To načelo je zagovarjal Vodnik, a je sam kot ravnatelj šol grešil proti njemu, ker je obdržal nemščino že v ljudski šoli. Ljubljanska gimnazija se je tedaj skrcila na tri razrede. Na Kranjskem so bili še trije podobni učni zavodi, ki so bili ustanovljeni v tistih časih. Kako je bil urejen pouk na gimnazijah, pa ni točno dogano. Ni jasno, če so poučevali nemščino na ljubljanski gimnaziji ali ne. Zdi se, da je niso poučevali, ker iz podatkov o učnih močeh ni razvidno, da bi imeli profesorja za nemščino.

»Tehnične ovire« pri izvajanju učnega načrta

Učne moči so morale nedvomno premagovati mnoge težave, če so se hotele vsaj nekoliko prilagoditi predpisom novega učnega načrta. Kako so poučevali v deželnem jeziku brez slovenskih šolskih knjig? To je bila velika pomanjkljivost in vprašanje je, kako si je učiteljsko pomagalo. Menda je poučevalo na podlagi starih učnih knjig ali rokopišnih pripomočkov. Učitelji so si najbrž udele snov sami prevajali, včasih morda celo sproti. Primernih učnih knjig so zelo pogrešali ne le v ljudskih šolah, temveč tudi na gimnazijah. Tako lahko sprevidimo, da je novi učni načrt ostal papirnat, vsaj dokler ni bilo novih učnih pripomočkov. Vodnik je dobil nalogo, da napiše vse potrebne slovenske učbenike. Lahko si mislimo, da so mu naložili izredno težko, pa tudi odgovorno delo. Tedaj, ko se je književna slovenščina šele oblikovala, so vsi, ki so bili v živem stiku s slovensko ti-

skano besedo, predvsem besednjakariji, slovničarji in slavisti, prežali na licheine slovensko delo ter ga tudi ostro presojali. To velja zlasti za Kopitarja, ki se je rad postavljaj, da ve vse sam najbolje in ni bil nikdar povsem zadovoljen s sadovi pionirskega dela drugih slovenskih kulturnih delavcev. Vodnik je začel ogromno delo, ko je bil zaposlen kot šolski ravnatelj, pisatelj, sestavljalec velikega slovarja itd. Vodnik je veljal za komednega gospoda, toda spričo dela, ki si ga je naložil, dobimo spoštovanje pred njim, kar je ugotovil že Ivan Prijatelj v svojem esnu o slovenščini v Napoleonovih časih. Knjige so nameravali tiskati v novi državni tiskarni. Toda, kakor je šepalo vse drugo, tako je bilo tudi s tiskarno, ki najbrž ni imela denarja, da bi natisnila nove šolske knjige. Izšlo je 1. 1811. Natisnili so jih pa trije ljubljanski tiskarnarji: dve Eger in po eno Korn in Retzer. Menda so jih tudi sami založili. Kopitar je s sabo ocelil Vodnikovo slovenščino in v teh knjigah, vendar še sorazmerno prizanesljivo glede na svojo znano ujedljivost.

Učitelji so delali tlako

Med podobne »tehnične ovire«, ki so zadrževale reorganizacijo šolstva, je treba prišteti predvsem pomanjkanje denarja za šole. Bil je ukaz, da se mora začeti pouk, ni pa bilo rešeno vprašanje, kje naj vzamejo za šolstvo denar. Šolska komisija se ni počela s tem vprašanjem podrobno. Ob prihodu Francozov je bilo v Ljubljani šest ljudskih šol: normalna, trivialis — kmetijski — šoli pri Sv. Petru in v Trnovem, notranja in zunanja šola pri urušinskih in dolkiški šoli pri Sv. Petru. Ko je bil pouk obnoven, je bila odprta le normalna, šentpetrska in trnovska šola pa sta prenehali, ker ni bilo denarja. Dekler se ni bil uveljavil novi učni načrt so pričakovali na ureditev gmotnih razmer z reorganizacijo. Pisali smo že o Vodnikovem predlogu, naj bi magistrat prispeval iz dohodkov mitnine 1800 frankov na leto za šolstvo. Predlog je bil sprejet, a Napoleon je moral se potrditi proračun, predno so smeli izločevati učiteljem plače. Med tem so učitelji živeli le na račun skromnih dohodkov, ki so pritekali iz šolnine. Učenci premožnih staršev so morali plačevati po 10 frankov šolnine na leto, a revnejši so bili oproščeni dolno ali povsem. Šolnino je pobiral Vodnik kot ravnatelj in je iz nje delil učiteljem nagrade — o plašah prav za prav ne moremo govoriti. Francosi se tudi zaposleni ustanove, ki so prej delno vzdrževale nekatere šole. Učitelji so čakali menda še zadnje leto francoskega gospostva na rodne plače, a jih niso dočkali. Zgodovinar pravi, da se Francoski nikakor niso izkazali kot organizatorji v šolstvu. Če niso prejemali niti plač, nam postane tudi razumljivo, da niso imeli nobene poštovnine. Nekateri učitelji so bili že precej stari. Tako je na ljubljanski normalni poučeval katehet Vinšek, 69 let star, ki se prav tako ni mogel veseliti upokojitve. Ko so Francoski zapustili naše kraje (odšli so 28. septembra 1. 1813: posadka na Ljubljanskem gradu se je predala 5. oktobra), niso zapustili urejenega šolstva, kakor ni bilo urejeno marsikaj. Posledica njihovega vladanja je bila tudi, da nista bili več obnovljeni kmetijski šoli, ki sta prenehali l. 1809.

žari so ustanovili na Madžarskem državo, Nemci so pa zgradili mesta.

Nemška gosta v Sofiji

Sedemogradiški pesnik Heinrich Zilleh je prišel na povabilo nemškega znanstvenega zavoda v Sofijo, kjer je 22. t. m. pred številnim občinstvom čital odlomke iz svojih del. Občinstvu je posebno ugajala njegova novela »Baltski grof«, ki je pisatelj snov za njo črpal iz sedemogradiškega miljeja leta 1848. Recital je tudi več svojih pesmi. Za zaključek je predčital nekaj anekdot in satiro »Zlata kolajna«, ki je poklonil neki narednik po vojni svoj ženi ob rojstvu sina.

V Sofiji se je mudilo zadnje čase več nemških učenjakov, ki so predavali o svojih strokah. Profesor Wilhelm Rath iz univerze Göttingen je predaval o vodstvu kapitala in dela v narodnem gospodarstvu, prof. Peter Petersen z univerze v Jeni je predaval o pedagogiki kot vzgojni vedi in na podlagi pedagoškega realizma, prof. Rudolf Eger z dunajske univerze je predaval o vzhodnih Alpah v času velikega preseljevanja narodov, prof. Mühlens, ravnatelj tropskega inštituta v Hamburgu pa o borbi proti malariji.

Obnovite naročnino!

izgubil vso prijaznost: »Kje ste bili snoči, gospod Torridon?«

»V Monte Carlu, v kazino.«

»Kjer ste srečali Viljema Azzopardija, kaj? Prejle sem opazoval vaš obraz. Vi...«

»Rekel sem, mu je segel Roy v besedo, da ne poznam imena tega moža. Nisem se zlagal: njegovo ime mi je bilo neznano. Iz tega, kar ste mi povedali o njem, pa vidim, da sem ga vendarle poznal. V mojem avtomobilu je sedel, ko sem prišel iz kazina. Do tistega hipa ga nisem bil nikoli videl. Nastavil mi je samokres na rebra in mi ukazal, naj poženem voz.«

»In kaj je hotel od vas, doktor? Nemara bisere, kaj?«

»Ne, je rekel Roy. »Se spominjate, gospod Beau-rière, da ste me v Marseilu vprašali, ali sem kdaj kaj slišal o Štefanu Le Fenduju?«

»Moja dolžnost je, da si zapomnim take reči,« je policist suho odvrnil. »Nu, kaj imate povedati o Le Fenduju?«

Roy mu je ponovil vse, kar je bil slišal od moža iz Porta Saída, in opisal tudi njegovo smrt. Govoril je resnično, samo čisto resnično. Beau-rière je bil videti nekam presunjen. Ko je izpregovoril, je bil njegov glas spet bolj mehek:

»Vi, doktor, se imate za tujca, ki spoštuje zakone dežele, v kateri uživa gostoljubje?«

»Vsekako.«

»In vendar,« je s še prijaznejšim glasom nad-ljeval Beau-rière, »in vendar ste se po tem, ko so

Albis Kolb umri

Nenadoma je umrl v Leipzigu prof. Alois Kolb, star 68 let. Pokojni je bil znan kot slikar, zlasti se je je proslavil s svojo umetnostjo radiranja. Leta 1907. je bil izvoljen na Akademijo grafičnih umetnosti v Leipzigu. Prej je poučeval dve leti na šoli za umetnostno obrt v Magdeburgu.

35 let je vodil v Leipzigu kot eden najboljših profesorjev akademije oddelek za

radiranje. S smrtjo tega odličnega umetnika je nastala globoka vrzel v profesor-skem zboru. Njegova dela ga kažejo ne samo kot velikega tehnika, temveč tudi kot mojstra sloga, ki je združeval v sebi vse lastnosti velikega umetnika. Znan je po zlasti njegove knjižne ilustracije Hebbelovih »Nibelungen«, Ybsenova »Peer Gynta« in mnogih drugih del. Kolb je bil rojen na Dunaju, kjer je nekaj let študiral, pozneje je pa študiral v Münchenu.

Križi in težave Francije

Po Maginotovih utrdbah zopet orjejo — Posledice ostre zime

Nemška okupacijske oblasti so izročile že v septembru 1940 velik del 127.000 km² obsegaajoče ozemlje, na katerem so bile zgrajene Maginotove utrdbe, zopet njegovega prvotnemu namenu — kmetijstvu. Do poletja 1941 so preorali francoski kmetje 92.000 oralov te zemlje ter zasadili odno-sonno zasejali 74.000 s krompirjem in žitom. 13.387 poljedelskih delavcev in nezaposlenih je delalo 16.000.000 ur, da je bilo zopet obdelano to širno polje. Nemška vojska pa je dala na razpolago vsa potrebna vozila in orodje. Tudi živi in-ventar na tej zemlji naseljenih kmetov je bil znatno pomnožen. Kmetje so dobili 387.720 novih krav mlekaric. Stroški za obdelovanje tako zvane Maginotove pu-stinje so znašali samo predlanskim nad 32.000.000 nemških mark.

Kolikišnega pomena je zopetno obdelo-vanje te zemlje za prehrano francoskega prebivalstva, je najboljše razvidno iz pri-merjave z žitnim poljem v Švici, ki obse-ga okrog 110.000 oralov, dočim je bilo ozemlje Maginotovih utrdb za 17.000 ora-lov večje. Izprehod po tej prostorni zem-ljavi napravi na človeka vtis, kakor da je vojna že davno končana. Narava je bun-kerje in druge utrdbe že prerastla. Tu se zelo lepo vidi, kaj vse zmore zob časa in kako minljivo je vse na svetu. Pozimi so bile Maginotove utrdbe podobne razvali-nam gradov iz davnih časov. Če bi člo-vek ne vedel tako točno, bi ne verjel, da so divjali tu še pred dvema letoma krvavi boji in da so veljale te utrdbe za nepre-

zadaj spadajo Maginotove utrd-be z Maginotovo stepto vred že v prete-klost. Čas gre hitro svojo pot. Kmetje se zopet zanimajo samo za pridelek svojih njiv in za rejo svoje živine. Samo tu pa tam, če naleti kmet pri oranju na prazen naboj ali na drobec granate, se spomni, da je bilo tu še nedavno bojišče.

Letošnja izredno huda zima tudi Parizu ni prizanesla. Hudo je prizadela zlasti elegantni pariški ženski svet. Kar je ko-maj zmoglo po vojni naloženo varčevanje, to se je posrečilo ostri zimi. V Parizu si videl elegantne dame z zimskimi klobuč-ki in kožuhi, toda v debelih sportnih no-gavicah in težkih lesenih čevljih. Spozna-le so, da svila ni za temperaturo izpod 10 stopinj. Značilnost ostre zime je bil tudi po vseh restavracijah in točilnicah napovedani glog, ki so ga pa smeli prodajati samo v zelo omejenih količinah in le ob določenih večernih urah. Sicer pa itak ni bil tako močan, kakor prejšnja leta, ko so tudi Parizani uživali mnogo preveč al-koholnih pijač. Toda kdo je sploh pil v mirnem času v Parizu glog? Saj je bilo na razpolago dovolj drugih pijač, da se je človek pozimi pogrel. Parizani so se že davno sprizajzali s tako zvanim »cafe na-tional«, ki naj bi bilo v njem nekaj zrne prave kave, pa je v resnici nikoli ni, zdaj pa čakajo še na »tabac national«, ki bo tudi mešanica pravega tabaka in nado-mestka. Ta mešanica naj bi pripomogla, da bi zaloge prekmalu ne pošle in da bi se povečalo število na vsakega kadilca odpadajočih cigaret. V Franciji je namreč tudi tobak racionaliran.

Toda neki brezposelnec, ki je hotel ne-davno ustreči kadilecem s tem, da je začel pripravljati tobak iz bukovih in ore-hovih listov ter ga spravljati v promet, je bil obsojen na osem dni zapore in dva milijona frankov denarne globe. Franco-ska tobačna režija ga je bila obtožila kot tihega konkurenta, ki je prodajal svoj to-bačni nadomestek samo nekaj dni, pa je zaslužil 150.000 frankov. Toliko zaslužka so mu dokazali, a morda je bil v resnici izkupicek za tobak iz bukovih in orehovih listov še večji. Zelja po tobačnem nado-mestku se torej Francozom zaenkrat ne bo izpolnila.

V departementu Allier (Vichy) so obla-sti racionalne vino in to se je baje dobro obneslo. Na vinskno kaznico dobi vsak odrasli prebivalec mesečno en liter vina. Za prijatelje vinske kapljice je to seve-da malo. Tudi ženske, ki tobaka odno-sno cigaret ne dobe, so bile pri vinu upošte-vane.

Po francoskih uradih si sedaj belijo glave, kam je izginilo 1.000.000 Francozov.

Preimenovanje ulic v Sofiji

Sofijski občinski svet je sklenil pre-imenovati 1600 cest in ulic v Sofiji in najbližji okolici. Te ulice so se imenoval-e deloma po angleških in ameriških osebnostih. Tudi Trg Aleksandra Nevskega bo preimenovan in imenoval se bo Trg Carja Osvoboditelja v počastitev carja Borisa III. S tem hoče bolgarska vlada tudi javno spovedati, da ruski car Aleksander ni osvobodil Bolgarije, temveč da je njen pri-jatelj Osvoboditelj car Boris III., ker so bile po njegovim vladanjem strte spone mi-rovne pogodbe, s katero je bila Bolgarija oškodovana na svojih življenjskih intere-sih. Po vladanjem kralja Borisa III. je do-bila Bolgarija nazaj Dobruško Makedo-nijo in Trakijo ter izhod na Egejsko morje.

Ostende bo razširjen

in olepšan

V okviru obnove Belgije in odstranitve vseh posledic vojne bo razširjeno in olep-šano tudi znano pristanišče in letovišče Ostende. Vojska belgijskega državnega gradbenega urada državnih inženjer van Collie je dal novinarjem daljšo izjavo o načrtu preureditve, razširjenja in olepša-nja Ostende. Veliki Ostende bo obsegal občine Ostende, Bredene, Zandvoord, Mid-deikerke in Steene. Srelišče mesta, ki je najbolj trpelo med vojno, bo najprej ob-novljeno in modernizirano.

S soljo zapečaten pogodba

Med arabskimi plemeni igra sol v po-godbenem in pravnem pogledu važno vlo-go. Če se srečata v puščavi dva Beduina in skleneta prijateljstvo ali pogodbo, po-valjata kosček kruha v soli in vsak poje svojo polovico. S tem je pogodba zapeča-tena. Če en pogodbenik pozneje pogodbo prelomi, ga označijo za izdajalca solne pogodbe in s tem mu pritisejo za vse živ-ljenje sramoten pečat. Ze v najstarejših časih je igrala sol v pravnem življenju Beduinov važno vlogo. Če so hoteli v sta-rih časih Beduini koga zaprijeti, da je iz-povedal resnico, so ga odvedli v poglavar-jev šotor. Tam so vrgli nekaj soli na ogenj, potem so pa zaklicali zapriženečen: Pri-sezi! Pri-sega na sol je bila najsveta-nejša oblika zaprisege.

VLJUDNOST

— Ali vam smem ponuditi dečnik, go-spodčina?

— Hvala, saj vidite, da imam svojega.

— Ah, to nič ne de, vašega lahko za-premo.

a glavna razlika med njimi in prejšnjimi zločini je v tem, da natančneje okoliščine še niso prišle na beli dan.

»Kriminolog Cariguel je deset let iskal Le Fenduja. Lani je bil že blizu uspeha, zelo blizu, doktor, a kaj, ko ni maral sodelovati s policijo... to je z menoj. Hotel je prijeti Le Fenduja sam, v svojo lastno slavo, to častihlepega je delalo slepega. Nu, in zdaj bide moja ura! Zdjaj, doktor, sem položil roke na Le Fenduja, kajti položil sem jih na vas!«

Mali policist je ves razburjen poskakoval pred Royem.

»Azzopardi je skušal dobiti od vas podatke: ubili ste ga. Najprej ste ga ustrelili, nato ste vrgli nje-govo truplo iz avtomobila. Kajti vi, doktor, dobro veste, kdo je Le Fendu. Ubili ste Azzopardija, ker je nekaj slutil. Ubili ste to žensko, Ireno Steuar-tovo, ker je tudi ona slutila. Zabodli ste jo. Zdrav-nik zna ravnati z noži, kaj ne? A to dejanje je imelo priče. Videli so vas. Priča je telefonirala po-liciji. Evo, zato sem tu. Zaradi tega zločina vas are-tiram. Preiskovalni sodnik je že podpisal zaporno povelje. Preden mine štiri in dvajset ur, boste ob-toženi umora... dvojnega umora Viljema Azzopar-dija in Irene Steuartove.«

Beau-rière je umaknil, da bi se oddahnil. Roy ga je gledal kakor okamenel. Tedajci je nekdo hitro potrkal na vrata.

Orožnik je pogledal Beau-rière. Ta je prikimal.

»Ljudje iz centrale so. Odpri.«

B. Perowne:

50

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Vrat? so se odprla; pokazal se je Beau-rière, ki je vrgel klobuk na mizo, izvlekel cigareto in jel ogle-dovati ujetnika. Nato si je prižgal cigareto in ma-homa vprašal:

»Ste kdaj slišali o človeku z imenom Viljem Azzopardi, doktor?«

»Viljem Azzopardi?« je Roy osuplo ponovil.

»Svoj živ dan nisem slišal tega imena!«

»Viljem Azzopardi,« je nadaljeval Beau-rière, bi-stro ga opazujoč, »je bil Korzičan, podravatelj ne-ke banke v Ajacciu. Z vrsto prevejenih tatvin je oškodoval cel tucat francoskih bank in izginil. Sno-či so našli njegovo truplo na Moyenne Corniche. Vse kaže, da ga je nekdo v avtomobilu ustrelil s samokresom, potem pa vrgel na cesto. V njegovih žepih se je našel vozni listek neke paroplovne druž-be in v potni list na drugo ime, k...« kaže, da je šele nedavno prispel semkaj iz Porta Saída. Jaz, ki se posebej zanimam za osebe, ki so nedavno pri-spele iz Porta Saída, sem bil takoj obveščen o tem. Danes sem prišel v Nizzo, da proučim ta slučaj. Že prej sem si bil namenil veselje, da vas obiščem, dok-tor, a nikoli ne bi bil pričakoval, da se bova sešla v takšnih okoliščinah...« Njegov glas je zdajci